
ήθη έθιμα παράδοση: **"γάμος"** στο χωριό Βρύσες, δήμου Τριφυλίας νομού Μεσσηνίας.

Ο γάμος αποτελούσε πάντοτε το πρώτο χριστιανικό μυστήριο που έκανε ένα νέο ζευγάρι, δεν

γινόταν τότε πολιτικός γάμος, γι' αυτό τον πρώτο λόγο τον είχε η εκκλησία που ευλογούσε το γάμο και δεχόταν το ζευγάρι δεμένο με τα δεσμά του μυστηρίου του γάμου κοντά της και πάντα υπό την προστασία της. Γι' αυτό έπρεπε να είχε ειδοποιηθεί ο παπάς, εφημέριος της ενορίας για την ημερομηνία και ώρα του γάμου, η ημέρα ήταν πάντα γνωστή. Όλοι οι γάμοι γίνονταν Κυριακή.

Το πρωί λοιπόν της Κυριακής, ημέρα γάμου. Αρχίζουν μετά τις δέκα η ώρα να καταφθάνουν στο σπίτι του γαμπρού και της νύφης οι καλεσμένοι τους. Τους είχαν καλέσει από προηγούμενες ημέρες για το γάμο και τα στεφανώματα. Όσους καλούσαν για το γάμο έπρεπε να καθίσουν στο τραπέζι το μεσημέρι και το βράδυ, ήσαν δε υποχρεωμένοι να πάνε ο κάθε ένας με το «ντενταρούκι» του. Οι καλεσμένοι της νύφης θα πήγαιναν στο σπίτι της νύφης και οι καλεσμένοι του γαμπρού θα πήγαιναν στο σπίτι του γαμπρού.

Το «**ντενταρούκι**» η λέξη είναι άγνωστης προέλευσης, κατά πάσα πιθανότητα να είναι τουρκική. Με τις ίδιες πιθανότητες μπορούμε να δεχθούμε ότι είναι και λέξη Αρβανίτικια, από τα Σουλιμωχώρια και ακόμη μπορούμε να δεχθούμε ότι ήταν και λέξη που είχε διαμορφωθεί και επί Βυζαντινών. Γιατί τοποθετείται πρώτα η πιθανότητα να είναι η λέξη Τουρκική; Γιατί κάθε κολίγος, ραγιάς Έλληνας ή Τσιφλικάς που εξητούσε να επισκεφτεί τον Αγά ή το Βεϊδβόδα της περιοχής του έπρεπε από τη διπλανή πόρτα να στείλει τα δώρα

πρώτα, αρνί ή κατσίκι, τυριά, βούτυρα, καρύδια, αμύγδαλα και καλοζυμωμένα ψωμιά. Αυτά τα δώρα περιλάμβανε το «ντενταρούκι» του Αγά.

Το ντενταρούκι λοιπόν του γάμου, αποτελούσαν μια πίττα (ψωμί καλοζυμωμένο και επάνω κεντημένο με άνθη και παραδόσεις διάφορες), ένα σφάγιο, αρνί ή κατσίκι, ή κανένα κομμάτι από σφάγιο (μπούτι) και μερικά γλυκά συνήθως διπλες, ωραία διπλωμένα σε ταυλομεσάλα (τραπεζομάντιλα) και τοποθετημένα όλα σε σακούλια.

Συναγωνίζονταν δε ποια από τις καλεσμένες θα είχε το πιο ωραίο σακούλι, κεντητό, με φούντες κλπ. Τα «ντενταρούκια» τα 'στελναν ενωρίς το πρωί τουλάχιστο μέχρι τις δέκα η ώρα την Κυριακή για να κανονιστούν οι μερίδες που θα μαγειρέψουν οι μάγειροι το μεσημέρι και το βράδυ. Συνήθως έκαναν μακαρονάδα, το ένα φαγητό και το άλλο πιλάφι, είχαν ακόμη βραστά κρέατα για έχτρα μεζέδες. Το μεσημεριανό τραπέζι ήταν πάντα χωρίς μεγάλο κέφι γιατί περίμεναν να ξεφαντώσουν μετά τα στεφανώματα.

Όταν ήταν η νύφη από άλλο χωριό, η τάξη άλλαζε. Το μεσημεριανό τραπέζι γινόταν κοινό στο σπίτι της νύφης. Ο γαμπρός έστελνε στο σπίτι της νύφης από νωρίς τα σφάγια και τα ψωμιά -τις πίττες- και ενημέρωνε πόσα άτομα θα πάνε για να κανονιστούν οι μερίδες κλπ. Αργότερα, δηλαδή κατά τις έντεκα και μισή με δώδεκα πήγαινε και το συμπεθεριό και ο γαμπρός.

Οι καλεσμένοι του γαμπρού θα πήγαιναν στο συμπεθεριό να φέρουν τη νύφη, ετοίμαζαν τα άλογα ανάλογα πόσο μακριά θα ήταν, έριχναν τα καλύτερα φανταχτερά κιλίμια πάνω στο σαμάρι. Του γαμπρού το άλογο στολισμένο και προσεγμένο, να ξεχωρίζει. Ακόμη είχαν και ένα άλογο επιπλέον, στολισμένο στα λευκά, με λευκές κουβέρτες και φρόντιζαν τ' άλογο να είναι «μολαϊμικο», ήμερο, ήσυχο, να μην προγκάει και να βαδίζει σταθερά. Σ' αυτό το άλογο θα ανέβαζαν την νύφη και γι' αυτό έπρεπε να είναι όλα κατάσπρα, να ξεχωρίζει απ' τ' άλλα.

Ξεκινούσε, λοιπόν, το συμπεθεριό με τραγούδια διάφορα και έφτανε στο σπίτι της νύφης, περίπου δώδεκα η ώρα ανάλογα με την απόσταση. Το συμπεθεριό ήταν από δεκαπέντε μέχρι είκοσι πέντε άτομα ίσως και παραπάνω. Το γενικό πρόσταγμα από τη στιγμή που ξεκινούσαν το είχε ο κουμπάρος που θα στεφάνωνε. Όλοι τον άκουγαν με σεβασμό. Το πρώτο τραγούδι που άρχιζαν οι συμπεθέροι όταν ξεκινούσαν ήταν «Γιας παν να ιδούν τα μάτια μου αν μ' αγαπάει η αγάπη μου»,... ή, να είχα νεράτzi να 'ριχνα στο πέρα παραθύρι».

Όταν ξεκινούσε το συμπεθεριό έριχναν και ένα τουφέκι για να κάνουν γνωστό ότι το συμπεθεριό έφυγε. Φτάνοντας στο σπίτι της νύφης, ο αδελφός του γαμπρού ή ο πιο δεινός

συγγενής του Α' ξάδερφος του προσέφερε στη νύφη την κάνιστρα «κάνιστρο» με τα νυφικά, τα λευκά παπούτσια και άλλες χάρες (φόρεμα από την πεθερά, τον πεθερό κ.λ.π) και σε άλλο κάνιστρο τα στέφανα, τις λαμπάδες και τα δώρα του κουμπάρου.

Καλοδέχονταν τους συμπεθέρους με ευχές, χειραψίες, χαρές και γέλια, η νύφη, τα αδέρφια, οι γονείς και οι συγγενείς της νύφης και μετά το σχετικό σερβίρισμα άρχιζε ο χορός μέχρι που οι μάγειροι και αυτοί που είχαν οριστεί για σερβιτόροι ζητούσαν να αδειάσουν το χώρο να στρώσουν το τραπέζι- μεγάλες τραπεζαρίες- για σαράντα με εξήντα άτομα ίσως και παραπάνω.

Το τραπέζι στρωνόταν σε σχήμα Π (πι) για να χωρέσουν πολλοί. Αρχιζε το σερβίρισμα με προσεγμένα πάντοτε τα πιάτα του κουμπάρου και των νεόνυμφων και στη συνέχεια άρχιζε το φαγοπότι, το κρασί άφθονο και τα συγκαθιστά τραγούδια, τα τραγούδια του τραπεζιού, που σήμερα έχουν ξεχαστεί, καμιά φορά συνοδευμένα και από όργανα, γέμιζαν το σπίτι χαρά και ευχαρίστηση.

Ξαφνικά, σε κάποια στιγμή, ακουγόταν ένας κτύπος σαν μικρό καμπανάκι, χτυπούσε ένα πιάτο άδειο ο πατέρας του γαμπρού και στη συνέχεια ο πατέρας της νύφης έλεγε -ορισμός - σταματούσαν να μιλάνε όλοι. Σηκωνόταν αργά ο πατέρας του γαμπρού και με αργές πάντοτε κινήσεις έπαιρνε ένα πιάτο στο χέρι που επάνω είχαν τοποθετήσει δύο ή τρία ποτήρια. Ύστερα έπαιρνε την κανάτα με το κρασί και έριχνε αργά κρασί στα ποτήρια μέχρι «τα παραθυράκια», τη μέση, άφηνε την κανάτα στο τραπέζι, σήκωνε ψηλά λίγο το πιάτο, έπαιρνε ένα ποτήρι και έλεγε απευθυνόμενος στον πατέρα της νύφης:

- Συμπέθερε με την άδειά σου, στ' αρχοντικό σου.
- Καλώς να ορίσεις, του απαντούσε αυτός. Σήκωνε το ποτήρι και απευθυνόμενος σε όλους τους παρακαθημένους στο τραπέζι έλεγε.
 - Με την άδεια του συμπέθερου, προτείνω το παρόν (αυτό) το ποτηράκι στην υγεία του και στην υγεία της συμπεθέρας - της γυναίκας του. Του ευχόμαστε να ζήσουν τα παιδιά του να χαρούμε και να γλεντήσουμε και σταάλλα παιδιά του.
 - Να του ζήσουν και στα υπόλοιπα να χαρούμε, απαντούσαν όλοι.

Μερικοί χωριατοδιανοούμενοι έλεγαν :

- Αμήν και στα «ποδέλοιπα», στα υπόλοιπα εννοούσαν (χωριατοσυγκοπτόμενα ή χωριατοπολιτισμένα;).

- (Συνέχιζε ο συμπέθερος). Το δεύτερο ποτηράκι να το πιούμε στην υγεία των παιδιών μας των νεόνυμφων.
- Να ζήσουν, τους ευχόμαστε και καλούς απογόνους.
- Να ζήσουν, να ζήσουν (φώναζαν όλοι)
- Το τρίτο ποτηράκι το πίνουμε στην υγεία του κουμπάρου που θα στεφανώσει. Να του ζήσουνε και στο λάδι του ευχόμαστε (δηλαδή να βαφτίσει και το πρώτο παιδί).

Έπινε τα κρασιά και χαιρετούσε, εύρισκε τον πατέρα της νύφης.

- Γεια σου συμπέθερε, του έλεγε, που σήμαινε πως έπρεπε και αυτός με τη σειρά του να πιει και αυτός το κουπάρι.

Συνεχίζοντας το φαγοπότι και το τραγούδι, ερχόταν η σειρά του πατέρα της νύφης να πιει το κουπάρι, περίπου χαιρετούσε και αυτός με τα ίδια λόγια και «εύρισκε» τον κουμπάρο. Έπινε και ο κουμπάρος το κουπάρι και συνέχιζε το τραπέζι. Εν τω μεταξύ η νύφη είχε αποσυρθεί από το τραπέζι αθόρυβα και ετοιμαζόταν. Πλησιάζοντας η ώρα που θα πήγαιναν στην εκκλησία, άφηναν όλοι το τραπέζι και πήγαιναν στην εκκλησία. Πήγαινε πρώτα ο γαμπρός με τους δικούς του συμπεθέρους και μετά έφτανε η νύφη συνοδευμένη από τον πατέρα της ή τον αδελφό της.

Λίγα μέτρα μακριά από την είσοδο της Εκκλησίας παραλαμβάνει τη νύφη ο γαμπρός, φιλάει το χέρι του πεθερού και το φέρνει στο μέτωπο του, «προσκυνάει» σε ένδειξη σεβασμού. Προσφέρει λευκά λουλούδια στη νύφη και τη φιλά. Ο πατέρας του παραδίδει την κόρη του και εύχεται λέγοντας : «Σου παραδίδω την κόρη μου και σου την εμπιστεύομαι, σου εύχομαι να ζήσεις».

Μπαίνουν μέσα στο ναό όλοι και αφού πάρουν τις κατάλληλες θέσεις βγαίνει ο παπάς, τους καλωσορίζει και αρχίζει με το «Ευλογητός ο Θεός κλπ.». Όταν ο παπάς διαβάζονταν το ευαγγέλιο λέγει: «Η δε γυνή να φοβείται τον άνδρα» κ.λ.π., η νύφη σκουντάει ή πατάει το πόδι του άνδρα, του γαμπρού και γίνεται λίγο χαρούμενη ατμόσφαιρα.

Καμιά φορά τυχαίνει και κανένας οξύθυμος γαμπρός που παίρνει το θέμα διαφορετικά, προσβάλλεται και γίνονται παρατράγουδα...

Ο κουμπάρος αλλάζει τα στέφανα την κατάλληλη στιγμή του μυστηρίου και ο παπάς παίρνει το ζευγάρι από το χέρι και τα φέρνουν γύρω από το τραπέζι ψέλνοντας το Ησαΐα χόρευε.... κλπ.

Οι παρευρισκόμενοι πετούνε ρύζι, κουφέτα και λουλούδια στο ζευγάρι και δεν είναι λίγοι εκείνοι, συνήθως φίλοι του γαμπρού που του πετούνε κουφέτα σημαδεύοντας το κεφάλι του γαμπρού και καμιά φορά και τον παπά.

Όταν τελειώνει το μυστήριο, ο παπάς πρώτος συγχαίρει το ζευγάρι και τους εύχεται να ζήσουν ευτυχισμένοι, μετά ο κουμπάρος και οι γονείς τους και στη συνέχεια οι καλεσμένοι.

Επιστρέφουν όλοι μαζί στο σπίτι της νύφης πολλές φορές όταν ο χρόνος τους έπαιρνε, έπιαναν το χορό, χόρευε πρώτη η νύφη, ο γαμπρός και από λίγο οι γονείς της. Στη συνέχεια γινόταν τα αποχαιρετιστήρια. Η νύφη πρώτη φύλαγε το χέρι και το πόδι του πατέρα της, το ίδιο έκανε και στη μητέρα της και τους ζητούσε να της δώσουν την ευχή τους, αποχαιρετούσε τα αδέλφια της και τους συγγενείς, τις φίλες της. Χαιρετούσε και ο γαμπρός τα πεθερικά του και τους φιλούσε το χέρι. Όλοι εύχονταν να ζήσουν και να ευτυχίσουν.

Τα άλογα τα είχαν έτοιμα οι συμπεθεροι, ανέβαζαν τη νύφη στο άλογο που είχαν ετοιμάσει γι' αυτή, ανέβαινε και ο γαμπρός στο δικό του άλογο και ξεκινούσαν για το χωριό του γαμπρού. Ο γαμπρός και η νύφη πάντοτε στη μέση του συμπεθεριού. Ξεκινώντας το συμπεθεριό με τη νύφη τραγουδούσαν το τραγούδι : «Αφήνω γεια στις όμορφες και γεια στις μαυρομάτες» κ.λ.π., ακούγονταν και μερικές τουφεκιές που έριχνα για να ξεβγάλουν το συμπεθεριό.

Φθάνοντας στο σπίτι του γαμπρού, εκεί τους περίμεναν όλοι οι καλεσμένοι του γαμπρού. Ο γαμπρός βοηθούμενος από άλλους κατέβαζαν τη νύφη προσεκτικά και παίρνοντάς την αγκαζέ ο γαμπρός προχωρούσε μέχρι την είσοδο του σπιτιού τους. Έπαιρναν ένα μικρό αγόρι που να έχει πατέρα και μητέρα εν ζωή και το έβαζαν να αγκαλιάσει τη νύφη και το γαμπρό για να τους φέρει «γούρι» για να κάνουν αγόρια.

Εξω από την πόρτα του σπιτιού έβαζαν ένα σίδερο να πατήσσει τη νύφη για να γίνει «σιδερένια». Με το πόδι της πατούσε ένα ρόδι για να της φέρει ευτυχία.

Η πεθερά της, μάνα του γαμπρού, στεκόταν από μέσα από την πόρτα και μ' ένα λευκό μαντήλι, το περνούσε γύρω από το λαιμό της νύφης και του γαμπρού και τους τραβούσε μέσα στο σπίτι. Αυτό συμβόλιζε : «Να είναι ενωμένες όλη τους τη ζωή». Η πεθερά έπαιρνε το βάζο με το γλυκό ή με μέλι και τους πρόσφερε μια κουταλιά «τους γλύκαινε» και τους ευχόταν να ζήσουν κλπ. (όλα αυτά ήταν προληπτικά για να μην γκρινιάζει η πεθερά με τη νύφη, να είναι αγαπημένες κλπ. συνήθειες που για σήμερα είναι πια απαρχαιωμένες).

Η νύφη στη συνέχεια φιλούσε το χέρι της πεθεράς και του πεθερού, γονάτιζε και της φιλούσε το πόδι. «Υπακοή - ταπείνωση»- άλλη συνήθεια και αυτή. Όταν τελείωναν αυτά όλα, περνούσαν τη νύφη και το γαμπρό στο επίσημα στολισμένο δωμάτιο, τους έβαζαν και κάθονταν επίσημα σ' ένα εμφανές σημείο και περνούσαν όλοι να τους συγχαρούν και να ευχηθούν, σερβίριζαν γλυκά και στη συνέχεια άρχιζαν το χορό. Το χορό πρώτη έσερνε η νύφη την οποία βαστούσε ο γαμπρός και οι κοπέλες της τραγουδούσαν το τραγούδι: «Δυο ήλιοι, δυο φεγγάρια, αμάν, ήλθανε σήμερα, το 'να στο πρόσωπο σου, τ' άλλο στα χείλη σου» κλπ.

Ή άλλο τραγούδι «Νύφη μας καλώς όρισες στου πεθερού το σπίτι...» κλπ. Αυτά και άλλα τραγούδια συνηθίζονταν να τραγουδιόνταν. Μετά τη νύφη χόρευε ο γαμπρός και ακολουθούσαν η πεθερά, ο πεθερός και οι καλεσμένοι.

Η νύφη αποσυρόταν για λίγο, ξεντυνόταν το νυφικό και φορούσε κάποιο άλλο φόρεμα που δεν είχε ξαναφορέσει, αφού ξεκουραζόταν λίγο το βράδυ, καθόταν στο τραπέζι που θεωρείτο και το πιο επίσημο στο σπίτι του γαμπρού.

Η τακτική του γλεντιού στο τραπέζι ήταν η ίδια περίπου με αυτή που είχε γίνει στο σπίτι της νύφης το μεσημέρι (το γενικό πρόσταγμα το είχε ο κουμπάρος, κουπάρια ευχές, πολλά φαγητά, προσεγμένα σερβιρίσματα στους νεόνυμφους και τον κουμπάρο, τραγούδια της τάβλας κ.λ.π.).

Αργά τα μεσάνυχτα σχεδόν, όταν είχε τελειώσει το κουπάρι του κουμπάρου, αυτός πρόσταζε το πρώτο κουπάρι, οι νεόνυμφοι αποσύρονταν για ύπνο....

πηγή: από το βιβλίο "Βρύσες Τριφυλίας" του **Αλέκου Σουλιμιώ τη**